

Lieve Mieke en familie,

Vandaag gaan we ruim tachtig jaar terug in de tijd.

Het is moeilijk voor te stellen wat oorlog met mensen doet. Toch zijn er momenten waarop gewone mensen buitengewone moed tonen. Jullie ouders hebben dat gedaan.

Toen mijn moeder en ik moesten onderduiken voor de bezetter, namen jullie ouders ons belangeloos en met veel liefde in huis. Zij deden dat niet omdat het gemakkelijk was, maar omdat zij vonden dat je een medemens helpt wanneer die in nood is. Daarmee brachten zij niet alleen zichzelf, maar ook hun gezin in groot gevaar.

Mede dankzij hun moed, hun menselijkheid en hun onvoorwaardelijke zorg hebben mijn moeder en ik de oorlog kunnen overleven. Dat is een geschenk waarvoor ik mijn leven lang dankbaar ben gebleven.

We leefden toen onder de namen **Trees** en **Jantje Zwart**. Mieke, jij en ik waren allebei ongeveer negen jaar oud. Als kinderen beseften we niet altijd hoe groot het gevaar was, maar we voelden wel de warmte, de veiligheid en de liefde die jullie ouders ons

gaven. Dat zijn herinneringen die nooit zijn verdwenen.

Aan die periode kwam abrupt een einde toen jullie vader vanwege zijn verzetswerk werd opgepakt. Vanaf dat moment moesten mijn moeder en ik halsoverkop vluchten. Ondanks alles wat er daarna gebeurde, is de dankbaarheid voor wat jullie ouders voor ons hebben gedaan altijd gebleven.

Vandaag wordt hun moed officieel erkend met de **Yad Vashem-onderscheiding**. Dat is een bijzondere eer, maar bovenal een erkenning van hun menselijkheid. Zij kozen ervoor het juiste te doen, terwijl dat hun eigen leven en dat van hun gezin ernstig in gevaar bracht. Zulke keuzes verdienen het om herinnerd te worden, juist nu de generatie die de oorlog heeft meegemaakt bijna verdwenen is.

Helaas ben ik door mijn hoge leeftijd niet meer in staat om vandaag persoonlijk aanwezig te zijn. Dat spijt mij zeer. Toch wilde ik graag dat mijn woorden vandaag zouden klinken.

Ik heb de voordracht voor deze onderscheiding van harte ondersteund. Naar mijn overtuiging is deze erkenning meer dan verdiend. Ik hoop dat de medaille en het certificaat een mooie plaats krijgen in jullie familie, als blijvende herinnering aan de moed, de

liefde en de menselijkheid van jullie ouders. Niet alleen voor jullie, maar ook voor de generaties die na ons komen.

Namens mijn moeder, die er niet meer is, en namens mijzelf wil ik jullie familie uit de grond van mijn hart bedanken. Zonder jullie ouders had mijn leven er waarschijnlijk heel anders uitgezien.

Hun moed leeft voort in onze herinneringen.

Jacques van der Sluis
(Jantje Zwart)

Toespraak van Jacques van der Sluis op 27 augustus 2026 bij de uitreiking van de Yad Vashem onderscheiding in de synagoge van Maastricht aan Mieke Frijns-Ummels, postuum voor haar vader en moeder. Uitgesproken door Fred Grünfeld in aanwezigheid van het familielid Gemma Drielsma-Serpenti.